

SEKTORANALYSE

FJERNVARMESSEKTOREN I TYSKLAND

Dato
Ref.

Maj 2013
LA & DHA

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Markedsandele i den tyske varmforsyning.....	3
3. Udvikling på fjernvarmemarkedet	3
4. Prisstrukturer.....	4
5. Vedvarende varme.....	4
6. Lovmæssige rammebetingelser	5
7. Konklusion	5

1. INDLEDNING

I Tyskland går størstedelen af energiefterspørgslen til opvarmning. Efterspørgslen til varme udgør således omkring 50% af det samlede energiforbrug i Tyskland.

I Tyskland fremhæves Danmark ofte som mønsterland, når talen falder på varmforsyning. Dette skyldes i høj grad udbredelse af fjernvarme i Danmark. I Tyskland har fjernvarme en langt mindre andel af det samlede varmforsyningsmarked end det er tilfældet i Danmark. I det nedenstående gives et overordnet overblik over den tyske fjernvarmesektor herunder udviklingen, prisstrukturer samt de lovmæssige rammebetingelser, som har indflydelse på fjernvarmemarkedet i Tyskland.

2. MARKEDSANDELE I DEN TYSKE VARMEFORSYNING

I Tyskland har fjernvarme en markedsandel på ca. 13% af den samlede varmforsyning. Dette svarer til, at fjernvarme forsyner omkring 5 mio. tyske husstande med varme. Der er dog store regionale forskelle i udbredelsen af fjernvarme i Tyskland. I det tidligere Østtyskland har fjernvarme således en markedsandel på ca. 30%, mens fjernvarme den i det tidligere Vesttyskland til sammenligning kun udgør ca. 9% af den samlede varmforsyning.

Private husstande er med ca. 50% den største aftager af fjernvarme, mens offentlige bygninger aftager 44% og industrien 6% af den producerede fjernvarme.

Fossile energikilder dominerer den tyske varmforsyning. Den mest udbredte kilde til varmforsyning er således uden undtagelse gas, som har en andel på 49% efterfulgt af olie med en andel på ca. 29%. Vedvarende energikilder, såsom termisk solenergi og biomasse, udgør kun knap 10% af den samlede varmforsyning i Tyskland.

3. UDVIKLING PÅ FJERNVARMEMARKEDET

Vækstraterne for fjernvarme har i de sidste 15 år været beskedne. Således har vækstraten på fjernvarme i Tyskland siden årtusindskiftet ligget på under 1% om året. Denne udvikling skal dog ses i sammenhæng med det til stadighed aftagende varmforsyningsbehov, som er et resultat af øget varmeisolering i bebyggelser og erstatning af ældre byggerier med nybyggeri samt strukturelle forandringer i henholdsvis det tidligere Øst- og Vesttyskland i forlængelse af byfornyelsesprojekter. Dertil kommer, at efterspørgslen på fjernvarme i det tidligere Østtyskland er faldet grundet den demografiske udvikling i form af afvandring. Derudover betyder de høje investeringsomkostninger, der er forbundet med at udbygge fjernvarmenettet, at der har været en vis tilbageholdenhed med investeringer.

Fjernvarme har et positivt image blandt de tyske forbrugere. Dette skyldes ikke mindst, at fjernvarme ifølge de tyske forbrugere kan bidrage til at reducere CO₂-emissionerne. Derudover anser forbrugerne fjernvarme for at være både moderne

og miljøvenligt samt at have et retfærdigt prisniveau i forhold til alternative opvarmningsmetoder.

Udviklingspotentialer for fjernvarme ligger først og fremmest i byer med 20.000 til 150.000 indbyggere i især det tidligere Vesttyskland og i nybyggeri.

4. PRISSTRUKTURER

Inden for de sidste 5 år er prisen på fjernvarme i gennemsnit steget med over 25%. Det skal dog hertil nævnes, at priserne på fyringsolie og naturgas er steget tilsvarende i samme tidsrum. Prissætningen på fjernvarme i Tyskland er fri og det vurderes, at det tyske fjernvarmemarked er prisfølsomt, da fjernvarme er i direkte konkurrence med alternative opvarmningsformer som netop naturgas og fyringsolie.

Generelt betaler man i det tidligere Østtyskland i gennemsnit ca. 22% mere for fjernvarme i forhold til i det tidligere Vesttyskland. Priserne på fjernvarme varierer samtidig meget fra udbyder til udbyder. I det tidligere Vesttyskland kan man finde relative prisforskelle på op til 90%. Eksempelvis ligger prisen på fjernvarme i Hannover på 58,14 Euro/MWh, mens man i Fulda betaler 110,33 Euro/MWh. Også i det tidligere Østtyskland finder man store prisforskelle på fjernvarme. I 2012 var der eksempler på østtyske fjernvarmeverker, der satte prisen ned med 9,4%, mens andre værker i det tidligere Østtyskland hævdede priserne med 18%. Det skal dog nævnes at den endelige pris på fjernvarme afhænger af det samlede årsforbrug.

5. VEDVARENDE VARME

Siden år 2000 er andelen af vedvarende energi i den tyske varmforsyning steget fra 4% til ca. 10%. Især i de sidste par år, er der sket en markant stigning i vedvarende energis andel af varmforsyningen. Dette skyldes loven om varme baseret på vedvarende energi (EEWärmeG), som trådte i kraft den 1. januar 2009. Loven foreskriver, at andelen af vedvarende energikilder i varmeproduktionen skal øges fra de i dag 10% til 14% i 2020. Derudover foreskriver loven, at nye bygningers varmforsyning skal kunne komme fra vedvarende energisystemer såsom bioenergi, solartermi osv.

I den forgangene vinter erstattede vedvarende energikilder, tre mio. tons olie, næsten 5 mdr. kubikmeter naturgas samt 1,5 mio. tons stenkul i den tyske varmeproduktion. Dette betød besparelse på import af fossile brændstoffer i milliardklassen.

6. LOVMÆSSIGE RAMMEBETINGELSER

Både fra politisk side samt fra diverse lobbyorganisationer har der i de sidste mange år været fokus på at fremme lovgivningen for istandsættelsen og moderniseringen samt nybyggeri af kraftvarmeværkanlæg. Bestræbelserne er gået ud på at justere love som har indflydelse på varmeforsyningen. Disse love omfatter eksempelvis:

- Erneuerbare-Energien-Wärme-gesetz (EEWärme-G)
- Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (KWKG-G)
- Erneuerbare-Energiengesetz (EEG)
- Immissionsgesetz (BImSchV)
- Energiewirtschaftsgesetz (EnWG)

Derudover skal en række andre love og forordninger, som fremmer vedvarende energikilder såsom biogas i varmeforsyningen samt love og forordninger, der har et energisparende potentiale været i fokus, medregnes.

7. KONKLUSION

Varmebehovet i Tyskland forventes at falde i de kommende år som følge af istandsættelse og modernisering af den eksisterende bygningsmasse.

En analyse af potentialet for effektive kraftværker gennemført i henhold til EU's direktiv 2004/8/EF, som forpligter medlemslandene til at analysere deres nationale potentiale for anvendelse af højeffektive kraftvarmeværker, har dog vist at kun omtrent halvdelen af varmepotentialet udnyttes. Det anslås, at Tyskland gennem en effektiv udnyttelse af varmepotentialet fra kraftværkerne ville kunne dække omkring en tredjedel af varmebehovet i landet og således opnå energibesparelser på op til 170 TWh/år og en reduktion af CO₂-emissioner svarende til 50 mio. ton/år.

Som det fremgår af ovenstående gennemgang er der et stort potentiale for udbygning af fjernvarme i Tyskland. Da vedvarende energi får en stadig større betydning i den tyske varmeforsyning, er der store gevinster at hente for virksomheder med innovative løsninger på området. Derudover vurderes der at være et stort potentiale i nybyggeri, hvor fjernvarme eller nærvarme med decentral kraftvarmeproduktion med fordel kan installeres.

The Trade Council is a part of the Ministry of Foreign Affairs and is the official export and investment promotion agency of Denmark. The Trade Council benefits from around ninety Danish Embassies, Consulates General and Trade Commissions abroad. The Trade Council advises and assists Danish companies in their export activities and internationalisation process according to the vision: Creating Value All the Way.

The work in the Trade Council follows specific procedures and quality guidelines. In this way our customers are secured the best possible quality under the varying working and market conditions at any given point of time.

Ministry of Foreign Affairs of Denmark
Royal Danish Embassy, The Trade Council, Germany

Rauchstrasse 1
10787 Berlin

Tel: + 49 30 5050 2000
Fax: + 49 30 5050 2050
E-mail: beramb@um.dk
<http://tyskland.um.dk>